

RA PO RT!

**ryze
avantgardní
pravidelná
občas
růpavá
tiskovina**

Polévka

Úvodník ☞ Sofie Hanounová

V posledních několika letech se s rostoucí frekvencí potýkám s jistou představou. On je to tedy spíše takový mentální obraz vlastní žité reality. Na následujících několika málo řádcích vám ho opíšu, a pokud máte po ruce třeba voskovku, tak si ho namalujte. Zprvu je však myslím vhodné takzvaně odkrýt karty a tuto krapet ubohou skutečnost přiznat – vy byste si ji totiž dříve či později stejně sami uvědomili.

Když sním, sním o sobě, což by se dalo číst i tak, že jsem si vlastní múzou. Tento nepřilíš důstojný střípek z mozaiky vlastního já ovšem nemusí nutně odpovídat vžité představě o dosebezahleděné generaci zet. Můj jaksi nepokrytě narcistní neduh je totiž podle mě zcela vyvážen maximálně nelichotivou podstatou celého výjevu.

Svoboda vede lid na barikády a já jsem Svoboda (bare with me). Žádný lid za mnou však nestojí a v očích mám vepsáno, že vize krvavé revoluce nenese nic než ten mazlavý železitý mok. Žmoulám vlajku pravdoláskařství a brodím se po kolena v hovnech. Bojuju s nutkáním vyjádřit svůj názor. Když já mám přece na sobě tyhlety luxusní šaty. Hlavně, aby mi z nich nevypadlo prso. Podobné faux pas by znamenalo společenskou smrt. Trochu brečím, ale ne moc. Asi tak, jako když se v noci proscrollovávám k bezvědomí a nenacházím nic než sebe samu v tom nejhorším světle. Svoboda v hovnech, s ideály, které jí potvrzují, že je příliš naivní.

V tuto chvíli myslím není úplně zbytečné poznamenat, že autorským záměrem tohoto elaborátu je love letter Šrámkově Sobotce. Asi jste si všimli, že mi to moc nejde. Nicméně, se stejnou pravidelností, s jakou se sama sobě zjevují ve snech, si přemýšlím i nad tím, jak moc je vzácné být součástí krásna. Sobotka pro mě není jen únikem a žranicí, je to ohromná příležitost sdílet chvíle s nádhernými, nesmírně **vnitřně** bohatými lidmi. I když mě dnešní den vůbec nešetří, vypořádávám se s množstvím svíravých situačních nepříjemností ladně a s grácií. No to snad nemyslíte vážně, že mi vypadlo prso? To jste mi nemohli říct dřív?

Je mi ctí tu s vámi všemi být. Všechno nejlepší!

Autorka dneska prochází hlubokou krizí.

Všem našim čtenářům přejeme hezké počtení našeho časopisu i jiného čtiva s novou záložkou! Za realizaci děkujeme Infocentru.

PROGRAM - ÚTERÝ 7/7

9:00 Sál spořitelny

Mgr. Michaela Lišková, Ph.D. – *Degustační menu současné češtiny*; přednáška. O jídloismu a jeho místu v současné lexikologii

11:00 Sál spořitelny

Hana Goláňová – *Nářeční nášup aneb Oblastní názvy jídel*; seminář. Máte rádi kyselku, kyselo, kyselici?

13:00 Šolcův statek

Schillerova Óda na radost aneb Z hodovní písně evropská hymna – divadlo. A to vznikla pro úzký okruh zasvěcených... uvádí Literatura nahlas

14:00 Zahrada Šrámkova domu

(vstupné 150 Kč)

Ivan Motýl – autorské čtení: Pod velkou kapkou octové majonézy na nebi...

15:00 Zahrada Šrámkova domu

Jaroslav Rudiš, Petr Pýcha: *Salcburský guláš*; poslechový pořad. Herecký koncert i středoevropská nostalgie na talíři

16:00 Farní zahrada

(vstupné 100 Kč)

O jako Otesánek – hororová pohádka pro děti od 7 let

16:00 Sál spořitelny

Mgr. Anna Kostková – Na skok do paláce Topkapı; beseda. Osmanský výtah k moci

16:00 Knihovna

Knížní klub – úterní setkání (seminář)

19:30 Městské divadlo

(vstupné 350 Kč)

Jana bude brzy sbírat lipový květ – jevištní báseň s Davidem Matáskem a Jenovéfou Bokovou

21:00 Novoměstský plácek

Hody – scénické čtení

22:00 Zahrada Šrámkova domu

Filmový košť – projekce. Menu na stříbrném plátně

JÍDELNÍČEK

Pizzerie Maštal

Snídaně (7:30–9:45)

Špičky od rohlíků z Vokýnka

Oběd (11:30–14:30)

Frankfurtská polévka

Moravský vrabec, bramborový knedlík, zelí

Kuřecí roláda, šfouchaný brambor

Ovocné kynuté knedlíky

Večeře (17:00–20:00)

Hovězí vývar s vejcem

Smažený sýr, vařený brambor, tatarská omáčka

Boloňské špagety sypané sýrem

Vokýnko

Pomazánka ze sušených rajčat

Mrkvový koláč

Když se Sobotka rozmluvila (60. léta)

Historie Šrámkovy Sobotky ▢ Magdaléna Kvasničková

Po několika letech hledání vlastní tváře se Šrámkova Sobotka začala profilovat jako centrum kultury slova a recitace. V roce 1962 byl otevřen kurz uměleckého přednesu ve Šrámkově domě pod vedením Marie Hejnové a pedagožky jevištní řeči Evy Seemannové. V průběhu práce v kurzu se stmelil pevný kolektiv, který získal oficiální označení **Recitační studio Šrámkova domu (RSŠD)**. Později k němu přibyl také dětský soubor vedený Šárkou Štembergovou-Kratochvílovou. RSŠD, v jehož čele se během let vystřídala řada erudovaných lektorů, je činné dodnes, což je u studentských souborů unikát. V současnosti o něj pečuje jeho bývalá členka Lada Blažejová, která zároveň jako přední organizátorka bdí nad celým průběhem festivalu.

K prezentaci tvorby RSŠD a dalších nově vzniklých recitačních souborů především východočeského kraje začalo od roku 1962 sloužit **Poetické odpoledne**, které vyvedlo poezii ze sálů do exteriérů města a Českého ráje a brzy se stalo jedním z nejnavštěvovanějších pořadů.

O rok později byla založena **Literární soutěž Šrámkovy Sobotky**, trvající až do roku 2009.

Její jedinečnost nespočívá pouze v dlouhé tradici, ale také v širokém záběru posuzovaného materiálu, do kterého organizátoři kromě poezie a prózy zahrnuli i odborné práce z oblasti přednesu či vlastivědy. V soutěži se objevilo mnoho jmen dnes úspěšných autorů, např. Jaromír Typlt, Radek Malý, Kateřina Rudčenkova či Milan Šťastný.

Dalším přelomovým momentem byl rok 1965 s tématem **Umění řečnit**. Ukázalo se, že Češi mají v řečové kultuře značné rezervy a Sobotka se stala první vlaštovkou nápravy. Ohlas byl mimořádný, popularita festivalu vzrostla díky recenzím v celostátním tisku i prostoru v rozhlase a diskuze se dokonce rozvířila i na půdě univerzit. V roce 1968 nesl festival téma **Schola Ludus**, v rámci něhož se poprvé uskutečnila **celostátní recitační soutěž studentů pedagogických a filozofických fakult**, která s provozními změnami probíhala až do 10. let. Její náplní byl pracovní seminář vyučován předními oborovými kapacitami (Jiří Hraše, Daniela Musilová, Vítězslava Šrámková či Jiřina Hůrková-Novotná) a následný výstup s textem. Nej kvalitnější recitační výkony byly vybírány pro závěrečný pořad **Večer fakult**.

Knižní chuťovky:

ŠRÁMKOVÁ, Vítězslava (sest.): *Chvála jazyka. Sborník ze semináře Šrámkovy Sobotky*. Hradec Králové, KKS, 1976.

VALENTA, Jiří: *Umění řečnit: Sborník přednášek z 9. Šrámkovy Sobotky 1965*. Hradec Králové: Kraj. osv. středisko, 1966.

Docentko, vař! Docentko, dost!

Recenze ☐ Axel Doubravů, Eliška Rybová

Letošní přednáškový maraton započal hostinou z kuchyně docentky Lederbuchové, která se měla týkat tématu jídla a stolování v prózách Ladislava Fukse. A jistě, i o tom jsme se něco dozvěděli. Snad nejvíce nás nakrmila část týkající se *Pana Theodora Mundstocka* a *Spalovače mrtvol*. Pochopitelně a očekávatelně, a to je v pořádku. Ve zbývajícím, prodlouženém čase přednášky se však zajímavosti o stravě a potravě (nebo taky otravě) jednotlivých postav ztratily někde v hejnu (možná až nadbytečných) informací o ději. Jako kdyby někdo řekl *hrnečku, vař*, ale už nezbyl nikdo, kdo by řekl *hrnečku, dost*. Než se člověk dočkal něčeho masitého a zasycujícího, musel nejprve strávit vodnatou omáčku týkající se celého (a snadno vynechatelného) příběhu. Struktura před-

stavení jednotlivých děl trochu působila jako by vycházela z předpokladu, že především posluchači všechna díla detailně a zaníceně přečetli, ale nic si z toho nepamatují, a je tedy potřeba jim celý komplex příběhu připomenout, a to včetně jeho konce. A když jste si počkali, dočkali jste se i těch několika informací o tom, jak postavy v dílech jedly a stolovaly. Příkladem může být odraz života již zmíněného pana Mundstocka v jeho šedé jáhlové kaši nebo jídelna Kopfrkinglových, která byla hnízdem manipulace, žlutkových věnečků a rakviček. Pak také otrávené koláčky s mandlemi Natálie Mooshabrové, a co teprve ty s rozinkou?

Přednáška se chýlí ke konci kontrastem chudého pasáčka z doliny a bohatých hostin vévodkyně, na kterou už bohužel nezbyl čas. Ačkoliv by si tato kniha obsahově vystačila na celou samostatnou přednášku. Paní docentka už se smutkem pouze oznamuje, že chtěla mimo jiné také vyprávět o často zmiňované griotce. Tak vám na ni nabízíme alespoň recept <3, a to i přes to, že to jde proti Fuksovým doporučením. Zastával totiž názor, že by se recepty do knih neměly vkládat. Kdyby nějaký nadšený čtenář recept vyzkoušel a otrávil se, vina by padla na autora. Jako zdroj této informace bychom mohli citovat paní docentku Ladislavu Lederbuchovou, která citovala Erika Gilka, který citoval Ladislava Fukse ve své knize *Vítěz i poražený: prozaik Ladislav Fuks*. Přesnou citaci se nám ale kvůli autorským právům bohužel nepodařilo zpětně dohledat.

Co budeme na přípravu skvělé domácí griotky potřebovat?

500 g třešní

500 g višní

250 g cukru

svitek skořice

vanilkový lusk

několik kusů hřebíčku

asi 1 litr vodky nebo rumu

Pokud chcete lehčí, čistší chuť, použijte vodku. Pokud to máte raději hutnější, neostýchejte se a určitě použijte rum (doporučujeme). Pokud byste náhodou ani jedno doma neměli, skvělá griotka se dá udělat i z ovocné pálenky nebo z koňaku. No a když bude nejhůř, můžete také naředit potravinářský líh vodou do požadovaného poměru. Tak se ostatně obvykle připravuje většina průmyslově vyráběných griotek.

[citováno z [Alkoholshop.cz](https://alkoholshop.cz), dne 6. 7. 2026, 12:03]

(nesponzorováno – ale jsme tomu otevření)

Poznámky z přednášky jako bonus k článku

Axel Axel a Eliška Eliška

Přetažení délky (přirovnání k přesýpacím hodinám ve *Vévodkyně a kuchařka*?:D – ta se navíc skoro vůbec nestihla na to, že to měl být docela jeden z nosných pilířů, chtěla mluvit ještě o griotce) a snaha všech přednášku táhnout ke konci, citáty, povídání mimo téma a spoilování příběhů, čtení textů, když to bylo k tématu, tak to bylo i zajímavý, vztah Fukse s jídlem (měl rád pochybnou koprovku!), shoutout paní, co během přednášky četla *Raport!* Zrcadlení.

Autoři jsou rozvaření.

Hop skok do zahraničí

Raportáž ☞ Matyáš Valkoun

Přímo z kongresu světové bohemistiky, jehož sedmý ročník vyvrcholil tento pátek v Praze, zavítali do sálu spořitelny tři bohemisté různých národností. Na diskuzi řízenou doktorem Daliborem Dobiášem dostáváme očima doktorky Mirny Šolić a doktora Xaviera Galmiche poutavý vhled do toho, jak je český jazyk, historie i kultura vnímána na zahraničních vysokých školách. Doktorka Šolić popisuje počátky i současné pojetí bohemistiky na Glasgowské univerzitě. Přibližuje, jak lze studium bohemistiky spojit s jinými obory, jako je například ekonomie či právo. Doktor Galmiche do diskuze přidává své poznatky z pařížské Sorbonny a mimo jiné připomíná, že je třeba hájit jméno bohemistiky ve světě prostřednictvím odborníků, kteří působí na akademické půdě.

Anglicky mluvícím studentům cestování do anglicky mluvících zemí moc kulturního a jazykového rozhledu neposkytne, proto doktorka Šolić upozorňuje na potřebu cestování do jiných neanglicky mluvících

států. Zároveň zmiňuje, jak je politická situace a nepřítomnost Británie v Evropské unii jedna z překážek pro zahraniční studia. Doktor Galmiche se souhlasným přikyvováním dodává, že v tom je situace francouzské Sorbonny opačná, navíc je Erasmus pro pařížské studenty pevnou součástí studia.

Přítomní bohemisté se shodují, že *soft power* (měkká síla), v rámci které je člověk vybaven kulturně jazykovými znalostmi a dovednostmi, je jeden z klíčů pro úspěch v dnešním multikulturním světě. Zároveň studium ne zrovna jednoduchého jazyka o studentovi něco vypovídá. V závěru diskuze od obou bohemistů zaznívá chvála na českou literaturu a jazyk a s tím i připomenutí, že má naše bohatá kultura ve světě své místo.

Autor periferně sledoval, jak se o sedadlo vedle háčkuje dečka.

Velmi stručná reflexe semináře o *Hladu*

Reflexe ☞ Sofie Hanounová

Pojďme to ladit lehce konfesně, coby absolventka bohemistického oboru mám omezený repertoár dovedností. Jednou z těchto dovedností je nepochybně schopnost velmi dlouze a sofistikovaně reflektovat díla, která jsem nikdy nečetla. V semináři k neuskutečněnému scénickému čtení *Hladu* Knuta Hamsuna jsem se proto cítila takzvaně jako doma.

Smekám před Liborem Vackem, jenž byl schopný z vody uvařit svíčkovou na smetaně.

To, co jste neviděli, byla interpretace *Hladu* a my si povíme, jak by to asi bývalo bylo mohlo vypadat, kdyby se to bývalo bylo uskutečnilo. Potenciálně bychom se mohli bavit o jistém multimediálním experimentu. „Je tu vůbec někdo, kdo tu knížku někdy kdysi četl? Ne?“

Já se teda samozřejmě nevzdávám, pro nyní se však rozloučím s obávaným etickým dilematem. Můžeme

a měli bychom oddělovat dílo od jeho autora? Samozřejmě, *Smrt autora* a blá, bla, blá, ale když vezmeme v potaz sociální aspekt? Je ospravedlnitelné stavit na piedestal nacistu? V dnešním politickém klimatu? No neblázni! Počkejte, ještě se nad tím zamyslím.

Autorka stále prochází hlubokou krizí.

Mezi básníkem a básnířkou

Recenze ▯ Eliška Nagyová

Druhé sobotecké poetické odpoledne patřilo Janu Musilovi a jeho alteregu Janě Koukal (seděla prý s námi v publiku). Janino jméno vzniklo smícháním jména maminky a babičky autora, což skvěle shrnuje hlavní náladu připravované, již druhé sbírky *Mamí*. Diskuze před samotným autorským čtením byla mnohohvrstevnatá, výrazně teoretická, kličkovala všemi směry a dostávala se do myšlenkových krajín, které se literárně-geograficky nacházely daleko daleko od položené otázky. Ale nevadilo to. Bylo zajímavé se nechat unášet někam, kam jsme ani nevěděli, že bychom se chtěli podívat. Rozprava se točila kolem básnickovy disertační práce prozkoumávající téma smrti a truchlení ve středoevropské literatuře od 70. let po současnost. Otevřela se otázka literárního zpracování úmrtí blízkých osob jakožto orfického gesta, které svým způsobem zneužívá dané situace. Nebyl zde představen úhel pohledu, který by toto umělecké jednání podával jako terapeutické a sebezáchovné. Možná že tento přístup diváctvo ucítí v zítřejším programu *Jana bude brzy sbírat lipový květ*.

Tak, to by bylo k jednomu pólu Musilovy/Koukal poetiky. Druhá strana je politická satira. Dlouhá závěrečná báseň (čerstvě upečená, nedopsaná, do sbírky nezařazená) zobrazovala fiktivní den nejmenovaného politika, který se konečně stal ministrem životního prostředí. Dlouhý hejt na Filipa Turka obsahoval vše, co se od tohoto pomalu již klasického žánru dá očekávat – sexuální scénu s autem, romantickou linku s Macinkou a spoustu otřepaných vtipů, které naši komunitu stmelují a pomáhají nám ventilovat frustraci a snad strach z nastupujícího fašismu. Obávám se, že už vydáním písně *Motůrek od Pasti a Hihahahaholek* se vyčerpal všechen stereotypní humor na účet Motoristů a že nyní není jiné východisko než přijít s něčím důmyslnějším.

Autorka nebude lhát, při závěrečné básni se hlasitě smála.

Campování na lodi

Reflexe ▢ Faruk Cetinkaya

Není kategorizace včerejšího *Drým džurny* jakožto „Czenglish komedie“ menší misnomer? Code-mixing češtiny a angličtiny nemusí nutně spadat do kategorie czenglish. Mají-li se projevit mé mezery ve vědomostech ohledně onoho lingvistického fenoménu, budiž (přeci jen jsem předmět věnující se této problematice zakončil známkou E). To ale jen tak, pro menší zamyšlení...

Nebavme se ale o koze, když tu máme ten vůz – vůz řízený sborem Ductus Deferens. Atypickým způsobem vyprávěný příběh o hledání něčeho nového a lepšího, s rozuzlením podobným filmu *Darjeeling s ručením omezeným* od Wese Andersona, se rozjel a jel od uvedení po poslední hudební číslo. Je mi trochu trapné zmiňovat charakterovou rozmanitost jednotlivých herců a jejich rolí jako vyzdvíženíhodný faktor představení, ale pociťuji potřebu pochválit to, co jsem postrádal u představení nedělního. Herci zkrátka vytěžili maximum z jejich jednotlivých typů charisma a z chemie panující mezi nimi. Místy totální *Camp*,

místy hravá jako *Rosencrantz a Guildenstern jsou mrtví*, repríza netrvajíc ani hodinu předčila jakákoliv očekávání a zasloužila si čtyři vlny závěrečného potlesku.

Navzdory vysoké (a myslím zasloužené) chvále však musím poukázat na nepříjemnost, jež mi uvízla mezi zuby. Zprvu jsem byl ochotný přehlédnout nezpochybnitelnou, rasově zabarvenou karikaturu indického přízvuku; *co já vím, možná to je zcela náhodné trefení se do výrazného typu „nemateřského“ anglického přízvuku*. Zakončení plavby v Indii parodizující toho hajzla Kolumba však potvrdilo mé prvotní podezření. Byly ty rtěnkové *bindi* (v sanskrtu „tečka“ nebo „kapka“) nutné? Nevím, stále očekávám, kdy český národ vyrostе z rasistických pantomim a perverzního orientalismu. Jsem přesvědčen, že tvůrci jsou dostatečně inteligentní a že mají na víc.

Autor si představením správil chuť.

Tisíc a jedna kolující kniha

Raportáž ▢ Michaela Řehořová

Dle kognitivního vědce Marka Turnera nejsou příběhy výhradně věcí literární, závisí na nich celé lidské myšlení. V knize *Literární mysl* představuje svou teorii právě na díle *Tisíc a jedna noc*. Šahrazádina vyprávění – nejen pohádky, ale i příběhy bezpočtu různých forem a obsahů – si už po staletí uchovávají svou pevnou fanbase, což dosvědčila i účast na odpolední besedě v sobotecké Spořitelně.

Islamolog a arabista Bronislav Ostránský poskytl kromě nadšeného výkladu o střetech sémantických polí češtiny a arabštiny rovněž exkurz do Damašku 90. let a jeho kavárenské scény – nedílnou součástí zdejšího inventáře byli vypravěči slavicí stejný úspěch jako dnešní hospodské televizní obrazovky.

Nečekaně přišlo i zasvěcení do studentského žargonu. Pokud si nevíte rady s překladem neznámého arabského slovíčka, bude vám možná poněkud neočekávaně doporučeno sáhnout „do lejna“,

autorem nejrozsáhlejšího arabsko-anglického slovníku byl totiž Edward William Lane.

Na tematiku stravování či stolování sice řeč nepřišla, publiku bylo však nabídnuto úctyhodně široké degustační menu dosavadních překladů *Tisíce a jedné noci* a dalších vzácných knižních lahůdek. Jako suvenýr si posluchačstvo mohlo odnést informační brožurku (zapůjčené publikace nikoli). Knihy kolovaly. Všichni jsme nadšeně vyčkávali. Někdo se po dlouhém čekání konečně dočkal, jiní čekali marně. Brožurky měly úspěch.

Autorka stále čeká na kolující knihy.

Ochutnejme neporozumění

Reflexe ▢ Magdaléna Kvasničková

Většinou to nedělám, abych se vyvarovala zaujatosti, ale dnes jsem si před autorským čtením *Každou věc (co) má něco společného se štěstím* projela Googlem, musím se totiž přiznat, že jsem netušila, že Petr Borkovec píše také pro děti. To jsem si ale krátila čas zbytečně, vzápětí se dovídám, že Borkovec nepřivezl ani jednu věc, natož každou. Von totiž nepřišel vůbec.

Namísto něj se do programu zařadil Ruda Nekuda se svým *Příběhostrojem*. Jenže to není poezie, nýbrž próza (avšak to taky není tak úplně přesné). Na dětském programu se často ukazuje, že důležitější než forma bývá přece jen schopnost děti zabavit. Přesto si v altánu farní zahrady pokládám otázku, jaká je vlastně pozice obou forem v oblasti dětské tvorby. Pojdme je podrobit komparaci a neochudit natěšence na Borkovce o reflexi nečtené knihy.

Nuže, zpět k tomu Googlu – Komentáře na Databázi knih patří k mým oblíbeným kratochvílím. Tentokrát jsem se dozvěděla, že většina výhrad se točí kolem jediného: lidi „nerozumí“ a to je divný, když jsou přeci dospělými.

„Básničku se slovy z názvu, na kterou jsem byla zvlášť zvědavá, by mi musel někdo nějak vysvětlit, protože

k těm pěkným slovům bych čekala něco, co by mě vzalo za srdce.“

„Bohužel toto jde mimo mě, velké množství básniček jsem ani nepochopila a zbytek se mi fakt nelíbil.“

Pozoruhodné, jak snadno usoudíme, že jakmile s textem zápasíme my starší, nebude to vhodné ani pro děti.

„Ty básně děti nebudou moc bavit, jestli jsou vůbec pro ně.“

„Rozhodně ne pro děti – možná tak pubertáky v depresi.“

Avšak kdo kdy přišel na to, že (dětská) poezie má být srozumitelná? A proč dětem tak málo důvěřujeme? Kvalitní poezie vždy směřovala dál za hranice věku, rozumění i míry čtenářské reflexe. Dětská poezie není určena pouze dětem, je rovněž pro dospělé (a pro jejich společné čtení!), neboť vše, co se nejbližší dotýká imaginace, je v našem dětském pohledu (ostatně celá avantgarda na tomto zjištění stojí). Já například nedám dopustit na Halasovo *Ladění*, a to jsem dospělá (asi). Báseň je hra, hra na život, a hrajeme si všichni bez rozdílu. Naučili jsme se texty kuchat na významy, naučili jsme se všechno porcovat na vysvětlitelné (a tím zesměšnitelné?) části. Ale každá věc, co má či nemá něco společného se štěstím, je v neoddělitelném vztahu se zbytkem věcí kolem ní. Pokud z básně dokonale pochopím, co je štěstí, už mi o něm nejspíš mnoho dalšího neřekne.

Poslední recenze na webu zní: „Plnotučná dospělá dětská poezia.“

K *Příběhostroji* jsou recenzenti vstřícnější.

„Konečně další kniha podněcující děti kriticky myslet, zamýšlet se nad textem a rozvíjet fantazii.“

„Mám nutkavou potřebu začít podle ní psát. I když občas si vylosuji takové nesmysly, že třeba výtvar na papíře je na téma VLASATÝ DUDLÍK, KTERÝ ČUMÍ V ŠUPLÍKU.“

Za pozitivními reakcemi stojí především lidská láska k DIY. Knihu si dotváří děti se svými rodiči samy. To oceňuji i já, protože budovat a vyprávět příběhy

se musíme nějakou cestou naučit (ne vždy je dáno shůry) a čím dříve, tím lépe. V této knize podle Nekudy existuje dvanáct milionů kombinací potenciálních příběhů, tudíž opravdová studnice představivosti.

Avšak, protože Nekuda na festival dorazil, musím také kriticky zhodnotit jeho prezentaci knihy, která byla pojata jako výtvarný workshop. Bohužel jsem byla svědkem nemalé cenzury zamýšlené imaginace. Do těch prázdných kol domalujte obličej zlobivé a hodné sestry. Ta zlobivá by se měla hodně usmívat a ta hodná musí jen brečet. Až to budete mít, zkuste jim vymyslet jména. Třeba Zlobilka nebo Krasomila...

Naštěstí se děti nedaly a brzy všechny přítomné odzbrojily Holoprdkou a ještě odvážnějšími návrhy. Rychle také vyšlo najevo, jak roztomile jsou již v nízkém věku nakrmeny sociálními vzorci. Po otázce, co by mohla zlobivá sestra udělat, aby jí hodná odpustila, svérázně zaznělo „uplatit ji!“ nebo „koupíme jí alkohol!“

Borkovcovi internetoví recenzenti vyčítají básnické sbírce příliš mnoho prostoru pro nejistotu, zatímco Nekudův *Příběhostroj* hodnotí jako zdroj pro nekonečno možností interpretace. Zajímavé. Možná bychom si to samé ověřili i v případě *Každé věci (co) má něco společného se štěstím*, možná by si s ní děti poradily lépe než dospělí. Děti totiž nepovažují neporozumění za prohru. Jen za další způsob hry.

Autorce se z návrhů zalíbilo jméno Raubařenka.

Náhradník, co ukrad scénu

Návrat ☐ Faruk Cetinkaya

Virrrrrrrrrbl prosím! Po minulejšku (kdo ví, ten ví) chvíli panovaly spekulace, zdali mi bude letos dovoleno opět psát o stand-upu. Nakonec mi vystoupení Ladislava Kardy spadlo do klína pouhou náhodou změny programu. Ne, že bych tedy chtěl, ale musím – musím říci, že jsem si to letos patřičně užil.

Karda jednoznačně potvrdil, v čem spočívá kámen úrazu ve světě stand-upu, a to jednoduše v aspektu charisma a autentické osobitosti. Možná je to elitářské, ale pokud jednotlivec postrádá zmíněné kvality, tak prostě *bombne*. Zde bych srovnal stand-up s psaním prózy v tom, že čím víc si toho v životě projdete, tím více materiálu a schopnosti kreativní reflexe nad životem máte. Karda se odvážně, citlivě a především s nadhledem rozhodl postavit včerejší vystoupení na své zkušenosti se závislostí. Svým přístupem k onomu tématu předstoupil před publikum jako osobnost nezpochybnitelné integrity. Možná to jsou velká slova, ale za autora z výstupu kypěla autentičnost, jakási *opravdovost*, která jinde schází. Byla by chyba brát odvážnost přepracovat citlivá a osobně obtížná témata v něco zábavného za samozřejmé.

V žádné části výstupu z komika nesálalo tlačení na pilu, taková ta zoufalost udělat ze sebe spektakl za každou cenu, i za cenu nevkusy. Byl to zkrátka úspěch – mělo to být vtipné a bylo.

Autor se od bránice zasmál.

Hororové podvědomí a spokojené chrupkání

Imprese ▢ Eliška Nagyová

Lidé si posedalx a polehalx v malé místnosti Sokolovny a vyslechlx si úvod z úst dramaturga a režiséra české adaptace rozhlasové hry Stefana Massiniho *Výklad snů*. Vítejte na nejúspěšnějším soboteckém poslecho-vém programu co do počtu lidí. V popisu díla v brožurce je posluchačstvo zváno na cestu k vnitřnímu dialogu se svou druhou tváří. V místnosti je zhasnuto, přítomným na uších červeně svítí sluchátka a za očima se nám odvíjí freudovská psychoanalýza, litry a litry krve, strach z pořezání, fobie vznikají zavřením očí a útekem. Zavřelx jsme oči a uteklx. Ošívám se nad expresionistickým popisem fyzického zranění a pedofilními myšlenkami postavy Freuda.

Vedle mě někdo po chvíli hlasitě a spokojeně oddychuje. Chrápání mě uklidňuje, to jsem zjistila při své dnešní laické sebepsychoanalýze (v reakci na společné spaní v redakci) – se ségrou jsme sdílely pokoj celé dětství a její pravidelné chrčivé dýchání možná poukazovalo na nějaký patologický problém v oblasti horních cest dýchacích, pro mě to ale byl samozřejmý soundtrack k usínání. Ať se přes den stane cokoliv, večer mi do snů bude zpívat vybočená nosní přepážka, zvětšené nosní mandle, apnoe nebo kdovíco. Spustil se mi vnitřní dialog s malou Eliškou v dětském pokojíčku, spícímu človíčkovi se v podvědomí snad odehrávala snová kinematografie, duchem přítomnému účastnictvu se v hlavě míhaly děsivé obrazy nočních můr a dramatické hororové housle.

Autorka se nerada bojí.

Toto je elektro ty obmedzený ko-kot-ko

Imprese ☞ Martina Klhůvková, Bára Fiedlerová

Händelovu hudbu včera večer vytáhla ze záhrobí kapela Kaplan Synthetic, která jí vdechla zcela novou formu. A tak sedím u redakčního stolu a přemýšlím. Jak vlastně vnímáme hudbu, kterou jsme si zvykli označovat slovem „klasická“? Hudbu, literaturu... to je jedno. Jako by to označení samotné neslo tíhu něčeho nedotknutelného. Nedotknutelného v tom uctivém slova smyslu. V tom samém smyslu, ve kterém oslovujeme paní učitelku, ve kterém našlapujeme po špičkách, ve kterém jíme jídlo od paní tchyně, protože ji nechceme (nesmíme) urazit.

Přestože Händel nebyl primárně ani učitelkou, ani tchýní, myslím, že se zasloužil o titul „klasik“. V tom neironickém slova smyslu. A to, co jsme si včera večer vyslechli, bylo nadmíru uctivé. Jenže úcta se občas zaměňuje za opatrnost, ale opatrnost umí být nebezpečná. Z hudby totiž dokáže udělat vitrínu, kolem které se pak chodí pomalu, potichu a s rukama za zády.

„Ale Händel by–“ Händel by toho už moc nechtěl, to mi věřte. Navíc hádám, že pokud by jakýkoliv mrtvý člověk měl nějaké světské přání, bylo by to žít (ne nutně být naživu).

Händel včera žil. Lidé se bavili. Bylo hezky.

Autorky psaly v jednotném čísle, jelikož při psaní přirozeně splynuly.

(they made Händel sexy again)

Cervulát s maraskýnem aneb Dezertstvo pro rettigovce

Jazyková rubrika ☞ Jan Křeček

Oblíbené sobotecké přísloví, které jsem si právě vymyslel, sděluje jednoduchou pravdu: „Když nevíš, o čem psát v jazykovém okénku, použij Fráňu.“ Ale když rozlomíš chleba a podáš ženě půl, už ti toho na text moc nezbude. Stále nepřekonanou inspirací pro zahajování festivalů či vaření ovšem zůstává Magdalena Dobromila Rettigová. Namátkovým listováním její kuchařkou objevíme pevné spojení se Šrámkovkou: zmiňme recept na *bílkové* koláče či návod na čištění vyzího měchýře (*Hausenblase*), které pro návštěvníky soboteckého festivalu obeznámené se zasloužilými osobnostmi či organizačním výborem vyloženě *trčí* z obsahu – a jistě dodnes *bláží* nejednoho strávníka. Leč dosti nejapného jazykového humoru pro zasvěcené! Je čas na to důležité! Na jídlo!

Věřen svému naturelu jsem bez okolků přelistoval do sekce se sladkostmi. Typickým se zdá být užití deminutiv. *Trubičky* s krémem. Křehké *věnečky*. Čokoládové *suchárky*. Kaštanové *hubinky*. Ledové *kobližky*. Jen *rakvičky* chybí. A u *španělských větrů se zavařeninkou* si nejsem jistý, zda neudělala Rettigová chybu. K tématu lze dále odkázat na báseň *Deminutivum* absentujícího Petra Borkovce (sbírka *Herbář k čemusi horšímu*).

Lexikum je většinou srozumitelné. Relativně bezpečné vody dortů (piškotový, linecký, mandlový, mechový...) a koláčů (makový, český, višňový, dobrý tvarohový...) narušují ostrovy neznámých pochutin. Je libo kartičky z koření? Cukrový cervulát? Zmrzlinu s maraskýnem? Kartičky jsou... kartičky („...zpracuj na vále v těsto, toto rozválej na půl prstu tlustě a nakrájej kartičky, do prostřed polož rozpůlenou mandli, pomaž bílkem a pec na plechu máslem

pomazaném.“). Cervulát (cerbulát, cergulát, cirgulát, servulát, sergulát, cervelát) je druh uzeniny, v zásadě buřt; v tomto případě neobsahuje maso, nýbrž cukr, mandle a „dvě pěkné tabulky čokolády“. No a maraskýn, druh likéru z plodů planých višní, jak praví SSJČ, užívejte vnitřně při vaření. Ať tvoříte cokoliv, bude to pak určitě chutnat lépe.

Letmým pohledem do dalších dobových kuchařek (Pacovský, 1840, Triwaldová, 1886) lze odhalit odlišnosti v zápisu populárních pokrmů. „Turtletky“ nemají souvislost se želvami, jde o to, čemu dnes říkáme „tartaletky“. „Štrudle“ špenátová (ale též tvarohová, bramborová, třešňová či smetanová) není nic jiného než dnešní „štrúdl“ (případně „štrúdl“, kterážto varianta byla kodifikována 27. ledna 2023) a „obyčejné chaudeau“ je... obyčejné šodó („V 1 žejdlík vína roztluč 12 žloutků, přidej pro oslazení nestrouhaného cukru s citronem, míchej na ohni, až chaudeau řádně zhoustne.“).

No vida! Text je již dostatečně dlouhý, abychom se mohli prokousat k pointě. Já to vezmu zkrátka (k tomuto tématu lze odkázat na báseň *O básničce a vlezlé ženě* Josefa Kainara /sbírka *Moje blues*/). Lidé, kteří se zabývají literaturou, by neměli psát jazyková okénka. Hrozí, že ctěné čtenářstvo snadno odhalí nějaký čmarouch čili svršek, škrabán a otápek. Respektive – pro zachování genderové korektnosti – škařupu, blanu, kožu, skuru a šupku. A to nemluvím o kožichu, baranu, býku či pastýři. Příslušnou mapu jazykového atlasu už si jistě najdete sami...

*Autor si myslí, že na Gastromapě Lukáše Hejlíka
chybí Vokýnko.*

P. S.: K dalšímu studiu lze doporučit tituly jako *Hostina u Trimalchiona* (Petronius), *Soudce a jeho kat* (Dürrenmatt), *Vévodkyně a kuchařka* (Fuks), *Slavnost Johna Saturnalla* (Norfolk), *Mlýn na mumie* (Stančík) a další.

Mlčení housátek

Rubrika *Hostina* ☐ Faruk Cetinkaya

Rok 1905, Uptonu Sinclairovi vychází jeho investigativní román *Džungle*. Autorův záměr *dotknout se čtenářských srdcí* mívá svůj cíl; namísto toho dráždí a uráží jejich žaludky. Realita amerického imigranta nezajímá střední třídy tolik, co jejich vlastní bezpečí při konzumaci glorifikovaných kadavérů mimolidských zvířat.

Vina tohoto neúspěchu nepadá nutně na hlavu ani Sinclairovi, ani středostavovským Američanům,

a už vůbec ne zmíněným imigrantům. Namísto toho k oné recepci přispělo selhání individuální empatie, ale především kapitalistický systém, který dal za vznik lhostejné, egoistické *kultuře* (jaká ironie, že užíváme právě tohle slovo pro něco tak barbarského): kultuře konzumu. Člověk se liší od ostatních zvířat právě tím, že jako jediné má potenciál nenažraného hovada, a „lidskost“ si nezaslouží pozitivní konotace, jímž se těší.

Vytknout mi cynismus je lehké, přelehké. Lehčí je už jen dodatečně svou nechuť zdůvodnit případem *foie gras*. Jak jinak chápat tenhle francouzský zločin proti přírodě, než jako jakousi freudovskou psychoprojekci lidské nenažranosti na kachny a husy? Žádné eufemismy a přísliby „otevřeného a důstojného chovu“ nedokážou zastříť skutečnost nuceného krmení ultratučnou vařenou kukuřicí s příměsí čistého tuku.

Podobně jako Sinclair, a stejně jako David Foster Wallace ve svém článku *Consider the Lobster*, bych tímto článkem chtěl připomenout, jak zpátečnická je gastronomie vyžadující utrpení mimolidských zvířat. Pokud si chceme zachovat kladné zabarvení slova „lidskost“, tak se obávám, že budeme muset konfrontovat skutečnost nemorálních procesů, prostřednictvím kterých se nám na talíř dostávají všechny ty labužnické hnusy, ale i obyčejná kuřecí prsa. Bible se mýlí, když hlásá, že člověk jest pánem všeho tvorstva. Příroda nezná hierarchií, pouze nekončícího cyklu zrození a smrti, entropie a zákonu zachování energie.

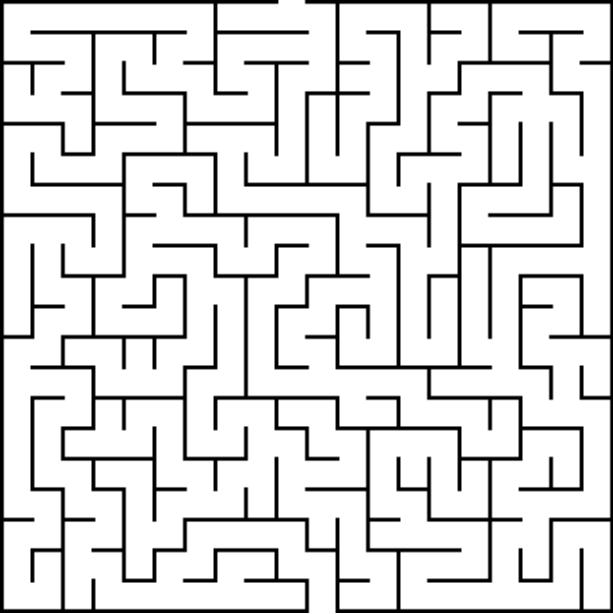
Autor se průběžně vzdává zvířecího masa.

Fráňa bloudí

Dětská rubrika ☞ Matyáš Valkoun, Axel Doubravů

Malý Fráňa se rozhodl, že uvaří sám oběd. Zjistil ale, že doma nemá všechny potřebné suroviny a musí je jít nakoupit. Obchod byl pro něj ale jako bludiště. Nekonečné uličky a regály. Pomůžeš mu se dostat ven?

Nechť jsou vaše pokrmy teplé

Redakce informuje ☞ Redakce

U vchodu do knihovny nově naleznete mikrovlnku, která je všem volně přístupná a připravena k použití.

Pizza Sobotka

Recenze ☞ Romana Romana

Nemůžu si na ně stěžovat výborný chutný když mám chuť na pizzu objedná si vždy ..vážně mají dobrý pizzu Určitě tady dobrý pizzu dělají ... Já jen tam ... objednávky dělám .. Za ceny dobrý.. Na vesnicí obchodě je předražené nákupy super... Jako firma to je jasný že to potřebuje zmodernizovat..ale pracuje se tam mají lidi práci a to je důležité bez práce nejsou koláče ..

Horoskop pro dnešní den

Souhvězdí parase se na nebeském talíři přesouvá na severní polokouli, doporučujeme tedy konzumovat jídla výhradně čerstvě připravená, případně alespoň vařená či mražená. Dnešní osudová karta varuje před možnou střevní bouří, chytout by vás mohl také žlučník, pro jistotu se tedy vyhněte plesnivým rohlíkům a konfliktům s lidmi s děravými ponožkami.

Odposlechnuto

Víte, proč jabko nepřijali na pohovoru?

Neumělo se vyjádřit.

Zlí jazykové tvrdí, že Bela Nártová stále ještě nesehnala odvoz. Snad nebude muset jít po svých.

RYZE AVANTGARDNÍ PRAVIDELNÁ OBČAS RÝPAVÁ TISKOVINA!

Redakce: Sofie Hanounová, Martina Klhůfková, Eliška Rybová, Eliška Nagyová, Bára Fiedlerová, Anna Košťálová, Markéta Pospíšilíková, Magdaléna Kvasničková, Axel Doubravů, Matyáš Valkoun, Faruk Cetinkaya.

Fotografie: © Jan Prokopius.

Vychází v Sobotce během 70. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka.
Cena 25 Kč.

Vydává Spolek pro vydávání věstníku Raport!,

U Studánky 5, 170 00 Praha 7,

IČ 24050881. MK ČR E 15812

Časopis *Raport!* vychází za finanční podpory Státního fondu kultury.

raport.redakce@gmail.com

